

Türkiye’de Emzirme Eğitimi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Analysis of Postgraduate Theses on Breastfeeding Education in Turkey

Ayşenur DURMUŞ¹ Mahinur DURMUŞ İSKENDER²

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, Türkiye’de ebellek ve hemşirelik alanlarında emzirme eğitimi ile ilgili yapılan lisansüstü tez çalışmalarını incelemek amacıyla yapılmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Türkiye Ulusal Tez Arama Merkezi veri tabanında “emzirme eğitimi”, “emzirme” anahtar kelimesi kullanılarak incelemeye alınan tezlerden (n=41) araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun ve tam metnine ulaşılan 25 tez çalışması değerlendirilmeye alınmıştır. **Bulgular:** Tez çalışmalarının %84’ünde (n=21) veriler deney ve kontrol grupları oluşturularak toplanmıştır. İncelenen tezlerin %52’si yüksek lisans ve bunların %30,7’si ebellek, %69,2’si hemşirelik anabilim dalında yapılmışken, tezlerden %48 i doktora düzeyinde yapılmış olup %16’sı ebellek, %83,3’ü hemşirelik anabilim dalında yapılmıştır. Tezlerin %76’sının (19 tez) son beş yılda yapılmış olduğu tespit edilmiştir. **Sonuç:** İncelenen tezlerde emzirme eğitiminde sıklıkla yüz yüze görüşme ile eğitim kitapçığının yaygın olarak kullanıldığı saptanmış ve emzirme eğitiminin emzirme öz yeterliliğini, emzirme başarısını, emzirme süresini olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Türkiye’de emzirme eğitimini konu alan tezlerin son yıllarda artış göstermekle birlikte sayıca yetersiz olduğu hemşireler/ebeller tarafından daha çok deneysel araştırmaların yapılması önerilmektedir. **Anahtar kelimeler:** Emzirme eğitimi, hemşirelik, ebellek, lisansüstü tezler

ABSTRACT

Objective: This study was carried out to examine the post graduate thesis studies on breast feeding education in the fields of midwifery and nursing in Turkey. **Materials and Methods:** Among the theses (n=41), which were examined by using the keyword "breast feeding education", "breastfeeding" in the database of the Turkish National Thesis Search Center, 25 thesis studies that met the inclusion criteria and whose full texts were reached were evaluated. **Results:** In 84% (n=21) of the thesis studies, data were collected by forming experimental and control groups. While %52 of the examined theses were made at the master's degree and %30,7 of them were done in the department of midwifery and %69,2 of them were made in the department of nursing, %48 of the theses were made at the doctoral level, %16 of them was done in midwifery and %83,3 of them were made in the department of nursing. It has been determined that 76% (19 theses) of the theses have been written in the last five years. **Conclusion:** In the theses examined, it was determined that the education book let was widely used with face-to-face interviews in breastfeeding education and it was concluded that breastfeeding education had a positive effect on breastfeeding self-efficacy, breastfeeding success and breastfeeding duration. Although the number of theses on breastfeeding education has increased in Turkey in recent years, it is recommended that more experimental studies be conducted by nurses/midwives, who are insufficient in number. **Keywords:** Breastfeeding education, nursing, midwifery, graduate theses

¹Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, ORCID: 0000-0003-0361-8036

² Dr. Öğretim Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebellek Bölümü, Kastamonu, Türkiye, ORCID: 0000-0002-0050-6680

Sorumlu Yazar: Ayşenur DURMUŞ, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı İstanbul / Türkiye, e-mail: aysenurdurmus@kastamonu.edu

*Bu çalışma, 2. Uluslararası Anadolu Ebeller Derneği Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü, annelerin bebeklerini ilk altı ay yalnızca anne sütü ile beslemelerini, devamında ise doğru ek gıdalarla iki yaş ve üzerine kadar emzirmeye devam etmelerini önermektedir (WHO ve UNICEF, 2018). Anne sütü, paha biçilmez bir bebek beslenmesi kaynağı olmakla birlikte anne ve bebek için sayısız faydaları vardır. Bebeklerde orta kulak iltihabı, solunum yolu enfeksiyonu, gastrointestinal sistem enfeksiyonları, ani bebek ölümü sendromu ve obezite riskinin azalmasına, nörogelişimsel sonuçların iyileşmesine ve çocuğun çölyak hastalığı, alerji, diyabet, lösemi, lenfoma gibi hastalıklara yakalanma olasılığını azaltmaktadır (Crook vd., 2017). Bir yıldan daha uzun süre emzirme öyküsü olan annelerin hipertansiyon, diyabet, hiperlipidemi ve kardiyovasküler rahatsızlıklar gibi hastalıklardan korunduğu için anne sütü hem anneye hem de bebeğe faydalı etkiler sağlamaktadır (Apergis vd., 2019). Emzirmenin faydalarına rağmen, emzirme oranları Dünya Sağlık Örgütü tarafından önerilen düzeyin oldukça altında kalmaya devam etmektedir. Ülkemizde Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları (TNSA) 2018 verilerine göre altı aydan küçük bebeklerin sadece %41'inin anne sütüyle beslendiği ve altıncı aydan sonra bu oranın hızla azaldığı bildirilmiştir (TNSA, 2018). Veriler annelerin emzirme konusunda desteklenmesi gerektiğini ve emzirme oranlarının yetersiz olduğunu göstermektedir. Emzirme oranlarının istenilen seviyeye ulaşabilmesi için emzirmeyle ilgili güncellenmiş Dünya Sağlık Örgütü kılavuzları, “doğum öncesi bakım sağlanan yerlerde, gebe kadınlara ve ailelerine emzirmenin yararları ve yönetimi konusunda danışmanlık verilmesi gerektiğini” bildirmektedir (WHO, 2017).

Kadınların emzirme uygulamalarındaki farklılıkların nedenleri karmaşık olsa da tüm kadınlar için emzirmeye başlama ve emzirme süresini etkileyen faktörler arasında emzirmenin yararları hakkında bilgi yetersizliği ve emzirmeyle ilgili kişisel inançlar yer alır (Lewallen vd., 2010). Emzirme ile ilgili eğitim ve öğretimin annelerin emzirme isteği, emzirme öz yeterliliği ve emzirme sorunlarının görülme sıklığı üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Abuidhail vd., 2017; Dennis, 2003; Heidari vd., 2016; Küçükoğlu ve Çelebioğlu, 2014). Kadının sağlığı üzerinde olduğu kadar, gelecek insan nesillerinin sağlığı ve refahı üzerinde de etkiye sahiptir. Emzirme eğitimi, kadınların güven düzeylerini, öz yeterliliklerini, bilgilerini ve becerilerini artırarak etkili emzirmeye hazırlamada faydalıdır (Rempel vd., 2012).

Emzirme eğitiminde pek çok yöntem kullanılabilir. Bunlar arasında yüz yüze, online, video, resim, broşür, simülasyon, sunum, maket, kukla gibi pek çok yöntem kullanılmakla birlikte eğitimler bireysel ya da grup eğitimi şeklinde olabilmektedir. Ebe ve hemşireler kadınlara gebelikleri ve doğum sonu dönemleri boyunca rehberlik eder ve yardımcı olur. Ayrıca perinatal bakım sırasında sağlık eğitim programlarında hayati bir rol oynar (Melo vd., 2016). Bir ebe veya hemşire, doğumdan önce ve hastaneden taburcu olduktan sonra ilk altı ay yalnızca anne sütü öğretimi ve pozitif destek sağlayarak anne sütü ile beslemenin ilerlemesini teşvik edebilir. Bu nedenle antenatal dönemde başlayan ve doğum sonu dönemde devam eden emzirme eğitimi, annelerin desteklenmesinde, emzirme süresinin, emzirme başarısının ve emzirme oranlarının artırılmasında son derece önemlidir (Abuidhail vd., 2019).

Literatürde emzirmenin başlatılmasında ve sürdürülmesinde önemli yeri olan emzirme eğitimi ile ilgili tezleri inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma;

Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılan ve “emzirme eğitimi” anahtar kelimesini içeren yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Ayrıca bu araştırmada aşağıdaki alt amaçlara ulaşılması hedeflenmiştir.

1. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezler hangi yıllarda yayınlanmıştır?
2. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma tasarımları nedir?
3. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin amaçları nelerdir?
4. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde hangi örneklem gruplarıyla çalışılmıştır?
5. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde örneklem sayıları kaçtır?
6. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde veri toplama aracı olarak kullanılan formlar nelerdir?
7. Türkiye’de ebelik ve hemşirelik anabilim dallarında yapılmış emzirme eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin sonuç özellikleri nelerdir?

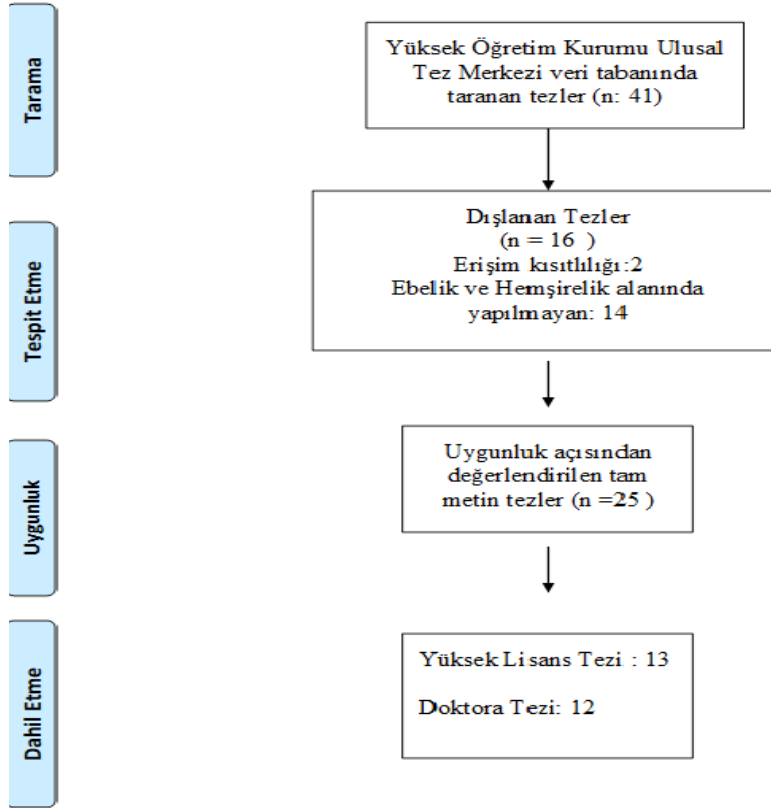
GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma, emzirme eğitimi konusunda ebe ve hemşireler tarafından yapılan lisansüstü tezleri retrospektif olarak inceleyen literatüre dayalı tanımlayıcı bir çalışmadır. Bu çalışmada Ebelik ve Hemşirelik Anabilim Dalı’nda yapılmış olan lisansüstü tezler “emzirme eğitimi”, “emzirme” anahtar kelimesi verilerek Yükseköğretim Kurulu veri tabanında taranmıştır. Tez taramasına tarih aralığı girilmeden 2022 yılı öncesinde sistemdeki ebelik ve hemşirelik alanlarında yapılmış tüm yüksek lisans ve doktora tezleri çalışma kapsamına dâhil edilmiştir.

Çalışmanın evrenini, Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından arşivlenen emzirme eğitimi ve emzirme anahtar kelimesi verilmesi ile ulaşılan toplam 41 tez çalışması oluşturmuştur. Bu tezlerden dahil edilme kriterlerine uymayan 16 çalışma değerlendirme dışı bırakılmıştır. Çalışmamızda araştırmaya alınma kriterleri; “emzirme eğitimi” “emzirme” kelimelerinin tezin başlığında yer alması, çalışmanın yönteminde emzirme eğitiminin bulunması, anne, baba, çift veya gebelere eğitim verilmesi, Hemşirelik ve/veya Ebelik Anabilim Dalı’nda yapılmış olması, tezin tam metnine ulaşılabilmesidir. Araştırmaya alınmama kriterleri ise; başlığında emzirme eğitimi kelimesi geçmesine rağmen farklı anabilim dalları tarafından tezlerin yapılmış olması, başlığında emzirme kelimesi geçmesine rağmen içeriğinde emzirme eğitiminin yer almaması, tezin tam metnine ulaşılabilmesidir. Retrospektif tanımlayıcı tipte bu literatür araştırmasının etik kurul raporu bulunmamaktadır.

Çalışmanın örneklemi dahil edilme kriterlerine uyan 25 tez oluşturmuş ve doküman analizi yöntemi ile kapsamlı olarak incelenmiştir. Çalışmaya alınan tezler yüksek lisans ve doktora tezleri olarak ayrılmıştır. Daha sonra tezler kronolojik sırayla incelenmiştir. Verilerin analizinde sayısal değerlendirmeler kullanılmış ve tezlerin yüksek lisans ya da doktora tezi

oluşu, tezlerin yayınlandığı yılı, tezlerin amacı, örneklem grubu, örneklem sayısı, tezlerin tasarımı ve tezlerden elde edilen sonuçlar özetlenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Çalışmaların seçimindeki akış şeması (PRISMA)

BULGULAR

Tezlerin incelenmesi sonucunda, çalışmaya dâhil edilme kriterlerine uyan 25 adet tez değerlendirmeye alınmıştır. Tezlerin türü incelendiğinde %52'si (n=13) yüksek lisans, %48'inin (n=12) ise doktora düzeyinde yapıldığı görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinin %30.7'si ebelik, %69.2'si hemşirelik anabilim dalında yapılmışken, doktora tezlerinin %16'sı ebelik, %83.3'ü hemşirelik anabilim dalında yapılmıştır (Tablo 1). Emzirme eğitimi ile ilgili ilk tezin 2007 yılında yapıldığı, tezlerin %76'sının ise (n=19) son beş yılda yapılmış olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1). Çalışmalar incelendiğinde; yazılan tezlerin %36'sının (n=9) yarı deneysel ve %64'ünün (n=16) deneysel yöntemlerle yapıldığı görülmüştür (Tablo 1). Aynı zamanda metodolojik-deneysel tipte çalışılan üç doktora tezi ve bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır. 2007 yılında emzirme eğitimi ile ilgili ilk çalışma yapılmışken, 2009 yılında bir tez, 2012 yılında bir, 2014 yılında iki, 2015 yılında bir, 2016 yılında dört, 2018 yılında dört, 2019 yılında beş, 2020 ve 2021 yıllarında üçer tez yapılmıştır (Tablo 1). Yapılan tezler incelendiğinde %56'sında (n=14) emzirme eğitiminin antenatal dönemde verildiği, %44'ünde (n=11) doğum sonrası dönemde verildiği görülmüştür. Antenatal dönemde emzirme eğitimi verilen 14 tezin %28.57'sinde (n=4) eğitimler anne ve baba adayına verilirken, %71.42'sinde (n=10) sadece anne adayına verilmiştir. Doğum sonrası dönemde emzirme eğitimi verilen 11

tane tezin %36.4’ünde (n=4) eğitimler anne ve babaya verilirken, % 63.4’ünde (n=7) sadece anneye verilmiştir.

Metodolojik ve deneysel olarak yapılan doktora tezlerinin bir tanesinde Doğum Sonrası Eş Destek Ölçeği (Türk kadınlarında) ve Paternal Emzirme Özyeterlik Ölçeği’nin (Türk erkeklerinde) Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği çalışması yapılmıştır. Türkçe’ye uyarlanan Paternal Emzirme Özyeterlik Ölçeği’nin tutarlılığını değerlendirmek için analiz yapılmış ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0.93$ (yüksek derecede güvenilir) olarak bulunmuştur. Paternal Emzirme Özyeterlik Ölçeği’nin Türkçe formu babaların anneye emzirme konusunda yardım etme becerisini ölçebilecek nitelikte güvenilir bir ölçek olarak bulunmuştur. Geliştirilen ölçek çalışmanın ikinci aşamasında emzirme eğitimi verilen babalara uygulanmış ve öz-yeterlilikleri tespit edilmiştir. (Yeşil, 2020). Diğer metodolojik çalışmada ise ikiz bebek bekleyen gebelerde Emzirme Niyet Ölçeği’nin geçerlilik güvenilirliği yapılmış, ikinci aşamada ise emzirme eğitimi verilen annelerin emzirme niyetleri tespit edilmiştir. Geçerlilik güvenilirliği yapılan ölçeğin geneline ait güvenilirlik katsayısı 0.82 olup, yüksek derecede güvenilir olduğu belirlenmiştir (Menekşe, 2018). 2009 yılında antenatal ve postnatal emzirme öz-yeterlilik kısa form ölçeklerinin güvenilirlik, geçerliği belirlenmesi ve antenatal döneminde verilen emzirme eğitiminin annenin öz-yeterlilik algısına ve emzirme başarısına etkisinin saptanması amacıyla yapılan diğer metodolojik çalışmada, antenatal ve postnatal emzirme öz-yeterlilik kısa formu ölçeklerin Türk kültüründe kullanım konusunda güvenilir oldukları istatistiksel olarak saptanmıştır (Tokat, 2009). Yine 2007 yılında yüksek lisans tezi olarak yapılan emzirme öz-yeterlilik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlilik güvenilirliği çalışmasında birinci uygulamada Cronbach alpha katsayısı 0.91; ikinci uygulamada 0.92 olarak saptanmış ve ölçeğin güvenilirliği yüksek bulunmuştur ($0.80 \leq \alpha < 1.00$) (Ekşioğlu, 2007).

Tezlerde emzirme eğitim aracı olarak powerpoint sunumu, kukla, bebek maketi, laktasyon simülasyon modeli, teachback ve video kullanılmakla birlikte %72’sinde (n=18) yüz yüze yöntemin kullanıldığı ve annelere emzirme eğitim kitapçığı verildiği görülmüştür. Yüksek lisans düzeyinde yapılan tezlerden birinde laktasyon simülasyon modeli kullanılarak emzirme eğitimi verilen grupta, emzirme öz-yeterliliği ve başarısı video izleyen gruba göre daha yüksek bulunmuşken, başka bir tezde teachback (öğrendiğini anlat) yöntemiyle eğitim verilen grubun emzirme öz yeterliliği ve emzirme başarısı kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuştur.

Başka bir çalışmada whatsapp uygulaması aracılığıyla annelere doğum sonu dönemden itibaren emzirme eğitimi verilmiş, eğitim powerpoint ile hazırlanmış bilgi içerikli paylaşımlar, ses kayıtları, video linkleri ve animasyon videolarından oluşmuş. Çalışmanın sonucunda whatsapp uygulaması ile sürekli desteklenen annelerin bebeklerinin sadece anne sütü alma oranları ve süreleri artarken, emzik ve biberon kullanımları azalmış, annelerin daha az emzirme sorunu yaşamalarına katkı sağlamış, emzirme tutumlarını ve motivasyonlarını olumlu etkilemiştir (Öksüz, 2021). Yine diğer tezlerde powerpoint ile sunum, emzirme eğitim kitapçığı, soru-cevap, kukla, teknoloji temelli emzirme eğitimi, modele dayalı eğitim, maket gibi araçlarla emzirme eğitimi verildiği ve eğitim verilen gruplarda emzirme öz-yeterliliğinin kontrol gruplarındaki annelere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tezlerin %56’sında (n=14) emzirme eğitiminin emzirme öz-yeterliliği üzerine etkisi araştırılmış ve çalışmaların tamamında emzirme eğitiminin emzirme öz-yeterliliğini arttırdığı

saptanmıştır. Emzirme eğitiminin emzirme başarısı üzerine etkisinin incelendiği çalışmalarda (n=12) eğitim alan ebeveynlerin emzirme başarısının önemli oranda arttığı saptanmıştır.

Tezler incelendiğinde, emzirme eğitimi verilen annelerin emzirme başarısını değerlendirmek için LATCH emzirme tanılama ve değerlendirme ölçeği, emzirme konusunda öz-yeterliliğini değerlendirmek için emzirme öz-yeterlilik ölçeği, annenin bebek besleme tutumunu görmek için IOWA bebek beslenmesi tutumunu değerlendirme ölçeği, bebeğin aldığı süt miktarını değerlendirmek için IMDAT formu, anne bebek bağlanmasını değerlendirmek için maternal bağlanma ölçeği, baba bebek bağlanmasını değerlendirmek için paternal bağlanma ölçeği gibi ölçeklerin kullanıldığı görülmüştür.

TARTIŞMA

Emzirme eğitimi ile ilgili tezleri inceleyen bu çalışmaya dahil edilen tezlerde yarı deneysel ve deneysel çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Farklı örneklem büyüklüklerinde, farklı yaş grubu kadınlarda ve erkeklerde yapılan bu tezlerde, emzirme eğitiminin emzirme öz-yeterliliğini, emzirme başarısını ve emzirme süresini olumlu anlamda etkilediği belirtilmiştir. Tseng et al., (2020) çalışmalarında, annelere emzirme eğitimi vermiş, çalışma sonucunda emzirme öz yeterliliğini, bebek beslenme tutumlarını ve yalnızca emzirme oranlarını incelemiş, eğitim verilen grupta öz-yeterliliğin, tutumun ve emzirme oranlarının önemli oranda arttığını bulmuştur (Tseng et al., 2020). Bu anlamda Türkiye’de emzirme eğitiminin sonuçlarını değerlendiren tezlerin uluslararası literatürdeki çalışmalarla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tez çalışmalarının bazılarında (n=17) emzirme eğitiminin emzirme öz-yeterliliği üzerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Emzirme öz-yeterliliği, bir annenin bebeğini emzirme konusunda kendine olan güvenini ve yeteneğini ifade etmektedir. Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği kullanılarak emzirme başarısının değerlendirildiği bu çalışmaların sonuçları incelendiğinde, çalışmaların tamamında emzirme eğitiminin emzirme öz yeterliliğini arttırmada etkili olduğu belirtilmiştir. Brezilya’da yapılan deneysel bir çalışmada Dodt et al., (2015), emzirme temalarını gösteren bir kâğıt tahtası ile desteklenen eğitim müdahaleleri alan annelerin, emzirme öz-yeterliliğinin arttığını göstermiştir. Titaley et al., (2021) yılında yaptıkları çalışmalarında, emzirme konusunda hiç tavsiye almamış annelerin, daha önce herhangi bir tavsiye almış olanlardan daha düşük emzirme öz-yeterliliğine sahip olduklarını bulmuşlardır. Ansari ve ark., (2014) çalışmalarında gebelere iki farklı oturum şeklinde emzirme eğitimi vermişler ve annelerin emzirme öz yeterlilik düzeylerini değerlendirmişlerdir. Deneysel grubundaki annelerin emzirme öz yeterlilik düzeylerini anlamlı oranda yüksek bulmuşlardır. Araban ve ark., (2018) yaptıkları çalışmada gebelere prenatal dönemde emzirme eğitimi verilmiş ve emzirme öz yeterlilik durumları değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda emzirme öz yeterlilik düzeyini arttırmak için prenatal dönemde emzirme eğitimi verilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Türkiye’de yapılan emzirme eğitiminin emzirme öz-yeterliliği üzerine etkisini değerlendiren tezlerin uluslararası literatürdeki çalışmalarla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tez çalışmaları incelendiğinde 12 tane tez çalışmasında emzirme eğitiminin emzirme başarısı üzerine etkisine bakılmış ve emzirme başarısının sağlanmasında emzirme eğitiminin etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği belirlenmiştir. Tezlerin tamamında emzirme başarısını değerlendirmede LATCH ölçeği kullanılmıştır.2012 yılında antenatal dönemde emzirme

eğitimi verilerek annelerin emzirme başarısına bakılan bir çalışmada emzirme eğitimi alan annelerin emzirme başarısının çok daha iyi olduğu saptanmıştır (Artieto Pinedo et al., 2012). 2019 yılında prematüre bebeklerde ilk 6 ay emzirmeyi etkileyen faktörlerin değerlendirildiği bir çalışma yapılmış ve çalışma sonucunda eğitimin emzirme başarısını etkileyen faktörler arasında olduğu bildirilmiştir (Wang et al., 2019). Liu et al., (2017) çalışmasında primipar gebelere doğum öncesi ve sonrası emzirme eğitimi vermiş ve annelerin emzirme başarılarını değerlendirmiştir. Emzirme eğitimi alan gruptaki annelerin emzirme başarılarının yüksek olduğunu bildirmiştir. Başka bir çalışmada gebelik döneminde başlayıp doğum sonu dönemde 4 aya kadar devam eden emzirme danışmanlığının emzirme başarısını önemli ölçüde arttırdığı bildirilmiştir (Shafaei ve ark., 2020). Türkiye’de yapılan emzirme eğitiminin emzirme başarısı üzerine etkisini değerlendiren tezlerin uluslararası literatürdeki çalışmalarla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Üç doktora tezinde emzirme eğitiminin emzirme süresi üzerine etkisine bakılmış ve çalışmalarda emzirme eğitiminin emzirme süresini arttırdığı saptanmıştır. Tezlerde postpartum altıncı ayın sonunda, müdahale grubundaki annelerin emzirme sıklığı, emzirme süresi, ek besin verme, biberon ve emzik kullanma, meme problemi yaşama durumu gibi emzirme süreci ile ilgili özellikleri kontrol grubundaki annelerden daha bilimsel ve doğru olup iki grup arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Lumbiganon et al., (2012) yılında cochrane veri tabanında yer alan sistematik derlemelerinde emzirme süresini arttırmada eğitimin önemli bir faktör olduğunu bildirmişlerdir. Meedy a et al., (2017) ilk 6 ay sadece anne sütü verme oranlarını incelediği meta analiz sonucunda, doğum öncesi eğitimle birlikte doğum sonrası eğitimi ve desteği de içeren müdahalelerin, ilk altı ayda emzirme oranlarını iki katına çıkarabildiği sonucuna ulaşmışlardır. Türkiye’de yapılan emzirme eğitiminin emzirme süresi üzerine etkisini değerlendiren tezlerin uluslararası literatürdeki çalışmalarla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

LİTERATÜRE KATKISI

Çalışma Türkiye’de emzirme eğitimi verilme durumuna dikkat çekerek, ebelerin ve hemşirelerin sahada kullanabilecekleri emzirme eğitim yöntemleri ve etkileri ile ilgili gerekli bilgi sağlayarak literatüre katkı sağlayacaktır.

Çıkar çatışması beyanı

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkıları

Yazının ortaya çıkması ve sürdürülmesine katkıda bulunma: AD, MDİ

Plan, tasarım: AD, MDİ

Veri toplanması / toplanan verilerin analize hazırlanması için işlemesi: AD

Veri analizi: AD, MDİ

Literatürün gözden geçirilmesi: AD, MDİ

Kaleme alma ve düzeltmeler: AD, MDİ

Kontrol etme ve gözden geçirme: AD, MDİ

KAYNAKLAR

Abuidhail, J., Mrayan, L., & Jaradat, D. (2019). Evaluating effects of prenatal web-based breast feeding education for pregnant mothers in their third trimester of pregnancy: Prospective randomized control trial. *Midwifery*, 69, 143–149. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2018.11.015>.

Araban, M., Karimian, Z., Kakolaki, Z.K., McQueen, K.A., & Dennis, C.L. (2018). Randomize controlled trial of a prenatal breastfeeding self-efficacy intervention in Primiparous women in Iran. *J. Obstet. Gynecol. Neonatal Nurs.*, 47(2), 173-183. doi: 10.1016/j.jogn.2018.01.005.

Arslan, H. (2019). Simülasyon Temelli Emzirme Eğitiminin Kadınların Emzirme Başarısına, Emzirme Öz-yeterliliğine, Emzirmeye İlişkin Tutum ve Bilgi Düzeyine Etkisinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Artieta-Pinedo, I., Paz-Pascual, C., Grandes, G., Bacigalupe, A., Payo, J., & Montoya, I. (2013). Antenatal education and breast feeding in a cohort of primiparas. *Journal of Advanced Nursing*, 69(7), 1607-1617. doi: 10.1111/jan.12022.

Aylyyeva, G. (2019). Sağlıklı Nesiller İçin: Postpartum Dönemde Annelere Verilen Emzirme Danışmanlığının Emzirme Davranışına Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Ayran, G. (2018). Ebeveynlere Verilen Emzirme Eğitiminin Emzirme Öz-Yeterlilik Düzeyi Sadece Anne Sütü İle Beslenme Süresi ve Ebeveyn Bebek Bağlanmasına Etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Apergis, N., Hayat, T., & Saeed, T. (2019). Fracking and infant mortality: fresh evidence from Oklahoma. *Environ Sci Pollut Res.*, 26(31), 32360–32367. doi: 10.1007/s11356-019-06478-z. Epub 2019 Oct 11.

Baş, N.G. (2014). Sezaryen İle Doğum Yapan Annelere Verilen Emzirme Danışmanlığının Yenidoğanın İlk Emzirilme Zamanına Vücut Isısına ve Emme Başarısına Etkisi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Başdağ, G.B. (2021). Emzirme Eğitimi Alan Annelerin Emzirme Öz Yeterlilik ve Emzirme Başarılarının Sağlık İnanç Modeli Temelinde Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Crook, K., & Brandon, D. (2017). Prenatal breastfeeding education. *Advances in Neonatal Care*, 17 (4), 299-305. doi: 10.1097/ANC.0000000000000392.

Çelik, R. (2018). Teknoloji Temelli Emzirme Programının Adölesan Annelerin Bebeklerinin Büyümesine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dodt, R.C., Joventino, E.S., Aquino, P.S., Almeida, P.C., & Ximenes, L.B. (2015). An experimental study of an educational intervention to promote maternal self-efficacy in breastfeeding. *Rev Lat Am Enfermagem*, 23(4),725–732. doi: 10.1590/0104-1169.0295.2609.

Durmazoğlu, G. (2021). Watson'ın İnsan Bakım Kuramına Temellendirilmiş Emzirme Sınıflarının Annelerin Emzirme Öz-Yeterlilik Algıları, Emzirme Süre ve Şekilleri Üzerine Etkisi. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Durmuş, E. (2019). Emzirme Eğitiminin Annelerin Bebekleri Besleme Tutumuna, Emzirme Motivasyonu ve Yeterliliğine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ekşioğlu, A.B. (2007). Akran Eğitimi Yolu İle Anneden Anneye Emzirme Yeterlilik Eğitiminin Etkisinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Ekşioğlu, A. (2016). Postpartum Dönemde Annelere Verilen Emzirme Destek Programının Sadece Anne Sütü ile Beslenme Süresi Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Fjellström, C., Starckenberg, A., Wesslén, A., Licentiate, M. S., TysénBäckström, A. C., & Omeg, A.D. (2010). To be a good food provider: an exploratory study among spouses of persons with Alzheimer's disease. *American Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias*, 25(6), 521–526. <https://doi.org/10.1177/1533317510377171>.

Gözükara, F. (2012). Ebeveynlere Emzirmeye Yönelik Verilen Eğitim ve Danışmanlık Hizmetlerinin Emzirme Davranışına Etkisi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güldür, A. (2016). Gebe Okulunda Emzirme Eğitimi Alan ve Almayan Annelerin Emzirmeye İlişkin Davranışları ve Emzirme Öz-yeterliliğinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Heidari, Z., Keshvari, M., & Kohan, S. (2016). Breastfeeding promotion, challenges and barriers: a qualitative research. *Int J Pediatr.*, 4(5), 1687–1695. doi: 10.22038/IJP.2016.6733

Lewallen, L.P., & Street, D.J. (2010). Initiating and sustaining breastfeeding in African American women. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs.*, 39(6), 667- 674. doi: 10.1111/j.1552-6909.2010.01196.x.

Lumbiganon, P., Martis, R., Laopaiboon, M., Festin, M.R., Ho, J.J., & Hakimi, M. (2012). Antenatal breastfeeding education for increasing breastfeeding duration (Review). The Cochrane Collaboration and published in The Cochrane Library. 9;(11):CD006425. doi: 10.1002/14651858.CD006425.pub2.

Liu, L., Zhu, J., Yang, J., Wu, M., & Ye, B. (2017). The effect of a perinatal breast feeding support program on breast feeding outcomes in primiparous mothers. *Western Journal of Nursing Research*, 39(7), 906-923. doi: 10.1177/0193945916670645.

Meedya, S., Fernandez, R., & Fahy, K. (2017). Effect of educational and support interventions to increase long-term breastfeeding rates in primiparous women: a systematic review 105 protocol. *JBISIRIR-2016-002955*. doi: 10.11124/JBISIRIR-2016-002955.

Mélo, N.S., da Nóbrega, M.M., Leite, K.N.S., Silva, Sd.C.R., Antas, E.M.V., & de Souza, T.A. (2016). Nurses participation in promoting breastfeeding. *Int Arch Med.*, doi: 10.3823/2021.

Menekşe, D.(2018). İkiz Bebek Bekleyen Gebelere Verilen Emzirme Eğitiminin Emzirme Niyetlerine Etkisi. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Öksüz, S.K. (2021). Annelere Whatsapp Mesajlaşma Uygulaması Aracılığıyla Sağlanan Sürekli Emzirme Desteğinin Emzirmeye Etkisi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Özgüneş Z.Ö. (2019).Annelere Verilen Emzirme Eğitiminin Başarılı Emzirmeye Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, E. (2021). Babalara Verilen Emzirme Eğitiminin, Babaların Bilgi Düzeyine, Annelerin Emzirme Özyeterliliğine ve Emzirme Tutumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, R. (2018). Antenatal Dönemde Verilen Anne Sütü Ve Emzirme Eğitiminin Emzirme Başarısına ve Emzirme Özyeterliliğine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Rempel, L.A., & Moore, K.C. (2012). Peer-led prenatal breast-feeding education: a viable alternative to nurse-led education. *Midwifery*, 28(1), 73–79. doi: 10.1016/j.midw.2010.11.005

Shafaei, F.S, Mirghafourvand, M., & Havizari, S. (2020). The effect of prenatal counseling on breastfeeding self-efficacy and frequency of breastfeeding problems in mothers with previous un successful breastfeeding: A randomized controlled clinical trial. *BMC Women's Health*, 20(1), 94. doi: 10.1186/s12905-020-00947-1.

Tatar, B. (2019). Nullipar Gebelerde Emzirme Eğitiminin Doğum Sonrası Emzirme Durumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Titaley, C.R., Dibley, M.J., Ariawan, I., Mu’asyaroh, A., Alam, A., & Damayanti, R. (2021). Determinants of low breastfeeding self-efficacy amongst mothers of children aged less than six months: results from the BADUTA study in East Java, Indonesia. *Int Breast Feed J.*, 16, 12.https://doi.org/10.1186/s13006-021-00357-5.

Tokat, M.A. (2009). Antenatal Dönemde Verilen Eğitimin Emzirme Öz-Yeterlilik Algısına ve Emzirme Başarısına Etkisi. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Uçan, S. (2016). Ebeveynlere Verilen Emzirme Eğitiminin Emzirme Sürecine, Kültürel Davranışlara ve Ebeveyn-Bebek Bağlanmasına Etkisi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Uçtu, A.K. (2019). Öğrendiğini Anlat Yöntemiyle Verilen Emzirme Eğitiminin Emzirme Başarısına Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma. Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Wang, Y., Briere, C.E., Xu, W., & Cong, X. (2018). Factors affecting breastfeeding outcomes at six months in preterm infants. *J Hum Lact.*, 35(1), 80-89. doi: 10.1177/0890334418771307. PMID: 29723482.

World Health Organization. (2017). Protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services. Geneva: World Health Organization. p. 120.

Yeşil, Y. (2015). Bireysel ve Grup Emzirme Eğitiminin Anne ve Baba Adaylarında Doğum Sonu Dönemde Emzirme Öz-Yeterliğe ve Tutumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yeşil, Y. (2020). Erken Postpartum Dönemde Ebeveynlere Verilen Emzirme Eğitiminin Paternal Emzirme Öz-yeterlik ve Doğum Sonu Sonuçlara Etkisi. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yılmaz, C. (2016). Doğum Sonrası Erken Dönemde Ebeveynlere Verilen Emzirme Eğitiminin Bebeklerin İlk Altı Ay Anne Sütü Alma Durumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Yurtsal, Z.B. (2014). Gebelere ve Eşlerine Verilen Emzirme Eğitimi ve Danışmanlığının Emzirme Sürecine ve Bağlanmaya Etkisi. Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Tablo 1. Lisansüstü tezlerin incelenmesi

Tez Türü/Yılı/Yazar	Amaç	Tasarım	n	Sonuç
Yüksek Lisans/2007/ Aysun Başgün Ekşioğlu	Akran eğitimi yolu ile akran eğitimci anneler tarafından, gebelere ve yeni doğum yapmış annelere “emzirme yeterliliği” konusunda verilen eğitimin etkisini saptamak	Deney grubu Kontrol grubu	40 40	Emziren anneler arasında, akran eğitimci annelerden annelere eğitimin başarı ile gerçekleştirilebildiği ve akran eğitimi modelinin etkili bir yaklaşım olduğu sonucuna varılmıştır.
Doktora/2009/ Merlinda Aluş Tokat	Antenatal dönemde Dennis ve Pender’e dayalı emzirme eğitiminin annenin emzirme öz-yeterlilik algısına ve emzirme başarısına etkisini saptamak	Deney grubu Kontrol grubu	41 41	Dennis ve Pender’e dayalı emzirme eğitiminin emzirme öz-yeterlilik algısı ve emzirme başarısını artırdığı saptanmıştır.
Doktora/2012/ Fatma Gözükara	Ebeveynlere birlikte verilen eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin emzirme davranışına etkisini incelemek	Deney grubu Kontrol grubu	31 31	Anne ve babalara verilen emzirme eğitiminin ilk 6 ay anne sütü verme oranını artırdığı saptanmıştır.
Doktora/2014/ Nazan Gürarslan Baş	Sezaryen doğum yapan annelere verilen emzirme danışmanlığının yenidoğanın ilk emzirilme zamanına, vücut ısısına ve emme başarısına etkisini belirlemek	Deney grubu Kontrol grubu	45 45	Emzirme danışmanlığının ilk emzirmeye başlama zamanını kısalttığı, ilk emzirme zamanı kısaltıkça yenidoğanın vücut ısısının yükseldiği ve yenidoğanın emme başarısının arttığı görülmüştür.

Doktora/2014/ Zeliha Burcu Yurtsal	Primipar gebelere ve eşlerine emzirmeye yönelik verilen eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin emzirme sürecine ve maternal-paternal bağlanmaya etkisini incelemek	Deney grubu Kontrol grubu	38 38	Müdahale grubunda, ilk emzirmeye başlama, ilk altı ay sadece anne sütü verme oranlarının, Emzirme Öz-Yeterlilik, İmdat, Maternal Bağlanma, Paternal Bağlanma ölçek puan ortalamalarının arttığı bulunmuştur.
Yüksek Lisans/2015/Yeşim Yeşil	Bireysel ve grup emzirme eğitiminin anne ve baba adaylarında doğum sonu dönemde emzirme öz-yeterliliğe ve tutumuna etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır	Kontrol grubu Bireysel eğitim Grup eğitimi	30 30 29	Emzirme eğitimlerinin öz-yeterlilik ve tutum geliştirmek için tek başına yeterli olmadığı annelerin doğum sonu hastanede sağlık çalışanları tarafından desteklenmelerinin de gerekli olduğu görülmüştür. Gebelik döneminde verilen emzirme eğitimlerine babalarında dâhil edilmeleri önerilmektedir.
Doktora/2016/ Aysun Ekşioğlu	EDP’nın etkinliğinin, müdahale grubunda yer alan annelerin bilgi düzeyi, emzirme özyeterlilikleri ve sadece anne sütü (SAS) ile besleme davranışları açısından kontrol grubu ile karşılaştırılarak değerlendirilmesi	Deney grubu Kontrol grubu	115 115	Bilgi, özyeterlilik ve davranış bileşenleri çerçevesinde oluşturulan EDP’nın annelerin bilgi düzeylerinin geliştirilmesine önemli katkı sağladığı, emzirme öz-yeterliliklerini güçlendirdiği ve sadece anne sütüyle besleme düzeyini artırarak annenin emzirme davranışını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.
Yüksek Lisans/2016/Canan Yılmaz	Doğum sonrası erken dönemde ebeveynlere verilen emzirme eğitiminin bebeklerin ilk altı ay sadece anne sütü alma durumuna etkisini incelemektir	Eğitim grubu Kontrol grubu	60 60	Ebeveynlere verilen anne sütü ve emzirme eğitiminin bebeklerin ilk altı ay sadece anne sütü alma durumunu etkilemediği saptanmıştır
Doktora/2016/ Sabriye Uçan	Primipar ebeveynlere, ilk 6 ay sadece anne sütü ve sonrası ek gıdaya başlamaya yönelik verilen emzirme eğitiminin emzirme sürecine, persentil değerlerine, kültürel davranışlara ve ebeveyn-bebek bağlanmasına etkisini belirlemek	Deney grubu Kontrol grubu	60 60	Müdahale grubundakilerin ilk altı ay sadece anne sütü ile beslenme Süresi, Maternal Bağlanma ölçek puan ortalamaları, Paternal Bağlanma ölçek puan ortalamaları, kontrol grubundakilerden yüksektir.
Yüksek lisans/2016/ Ayşe Güldür	Gebelik döneminde gebe okulunda emzirme eğitimi alan ve gebe okuluna katılmayarak emzirme eğitimi almayan gebelerin, doğum sonu dönemde emzirme davranışları ve emzirme öz yeterliliğini belirlemektir.	Eğitim grubu Kontrol grubu	50 50	Emzirme eğitiminin doğum sonu dönemde emzirme davranışı, emzirmeye yönelik uygulamalarda ve emzirme öz-yeterliliğinde etkili olduğu görülmüştür.
Doktora/2018/ Gülsün Ayrıan	Doğum sonrası erken dönemde annelere ve anne babalara birlikte verilen emzirme eğitiminin annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeylerine, bebeklerin ilk altı ay Sadece Anne Sütü (SAS) ile beslenme süresine ve ebeveyn bebek bağlanmasına etkisini belirlemektir.	Deney I Deney II Kontrol grubu	49 49 48	Emzirme eğitimine babaların dâhil edilmesinin annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeylerini, emzirme başarılarını, bebeklerin SAS ile beslenme sürelerini ve baba bebek bağlanmasını artırdığını göstermiştir.

Doktora/2018/Dilek Menekşe	İkiz Bebek Bekleyen Gebelerde Emzirme Niyet Ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlik güvenirliğinin test edilmesi ve antenatal dönemde verilen emzirme eğitiminin ikiz bebek bekleyen gebelerin emzirme niyeti üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.	Metodolojik- deneysel	105	İkiz bebek bekleyen gebelere verilen emzirme eğitiminin emzirme niyetlerine etkili olduğu bulunmuştur.
Yüksek lisans/2018/Rukiye Öztürk	Doğum öncesi dönemde verilen anne sütü ve emzirme eğitiminin annelerin emzirme başarısına ve emzirme özyeterlilik algısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.	Eğitim grubu Kontrol grubu	34 33	Emzirme ve anne sütü eğitimi verilmesi annelerin emzirme özyeterlilik algısını ve emzirme başarısını olumlu yönde etkilediği saptanmıştır.
Yüksek Lisans/2018/Rukiye Çelik	Teknoloji temelli emzirme programının adolesan annelerin bebeklerinin büyümesine etkisini incelemek	Deney grubu Kontrol grubu	16 15	Adolesan annelere emzirme eğitimi veren hemşirelerin teknolojiyi kullanımları emzirme başarısını arttırabilir ve sağlıklı bebek büyümesini destekleyebilir.
Yüksek lisans/2019/Zeliha Özge Özgüneş	Annelere verilen emzirme eğitiminin başarılı emzirmeye etkisini belirlemektir.	Yarı deneysel 33 anne 33 bebek	33	Eğitimin emzirme başarısını arttırmıştır.
Yüksek Lisans/2019/Gülsoltan Aylyyeva	Doğum sonrası dönemde verilen emzirme eğitimi ve danışmanlığın, primipar annelerin anne sütü ilgili bilgi düzeyleri ile bebeklerin doğum sonu sadece anne sütü ile besleme sürelerine etkisini belirlemek	Yarı Deneysel Deney Kontrol	100 50 50	Deney grubundaki primipar annelerin emzirme bilgi puanları ve doğum sonrası 6.ayda sadece anne sütü verme oranlarının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
Yüksek lisans/2019/Başak Tatar	Nullipar gebelere verilen emzirme eğitiminin doğum sonrası emzirme durumuna etkisini değerlendirmektir.	Kontrol grubu Deney grubu	50 50	Emzirme eğitimi emzirme başarısını ve emzirme özyeterliliğini olumlu yönde etkilemiştir.
Doktora/2019/Arzu Kul Uçtu	Öğrendiğini anlat (teach-back) yöntemi kullanılarak verilen emzirme eğitiminin emzirme başarısına etkisinin değerlendirilmesidir.	Deney grubu Kontrol grubu	40 40	Emzirme eğitiminin emzirme öz yeterliliğini artırma ve emzirme başarısının sağlanmasında etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği belirlenmiştir.
Yükseklisans/2019/Emine Durmuş	Annelere doğum sonrası verilen emzirme eğitiminin annenin bebeğini besleme tutumu, emzirme öz-yeterliliği ve emzirme motivasyonunu değerlendirmek	Deneysel- karşılaştırmalı -ön test, son test	80	Eğitim emzirme öz-yeterliliği, motivasyon ve tutumu arttırmıştır.
Doktora/ 2021/Gamze Durmazoğlu	İnsan Bakım Kuramı'na (İBK) temellendirilen emzirme eğitiminin annelerin emzirme öz-yeterlilik algısı, emzirme süresi, emzirme şekli üzerine etkisini ve bu eğitim sürecinden memnuniyetlerini incelemektir	Deney grubu Kontrol grubu	50 50	İBK'na temellendirilmiş emzirme eğitim programının emzirme sonuçları üzerine olumlu etkisi olduğu belirlenmiş, girişim grubundaki annelerin İBK'na dayalı emzirme eğitim programından memnuniyet düzeyleri yüksek olarak saptanmıştır.

Doktora/2020/ Yeşim Yeşil	Erken Postpartum Dönemde Ebeveynlere Verilen Emzirme Eğitiminin Paternal Emzirme Özyeterlik ve Doğum Sonu Sonuçlara Etkisinin Saptanmasıdır.	Deney grubu Kontrol grubu	45 45	Ebeveyn emzirme eğitimi alan annelerin doğum sonrası altıncı hafta Doğum Sonu Eş Destek algısı puan ortalaması, paternal emzirme özyeterliliği kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuştur.
Yüksek lisans Tezi/2020/Hamide Arslan	Laktasyon Simülasyon Modeli (LSM) ile antenatal dönemde verilen uygulamalı emzirme eğitiminin postnatal dönemde kadınların emzirme başarısına, emzirme özyeterlilik algısına ve emzirmeye ilişkin tutum ve bilgisine olan etkisinin belirlenmesidir.	Deney grubu Kontrol grubu	64 64	Eğitim sonrası simülasyon temelli emzirme eğitimi verilen kadınların, video eğitimi verilen kadınlara göre, postnatal dönemdeki emzirme özyeterlilik algılarının, emzirme başarılarının daha yüksek olduğu, emzirmeye ilişkin tutumlarının daha olumlu ve bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
Yüksek lisans/ 2021/Gamze Bayrak Başdağ	Doğum sonu dönemde Sağlık İnanç Modeli temelinde emzirme eğitimi alan annelerin emzirme öz yeterlilik ve emzirme başarılarını değerlendirmek	Eğitim müdahalesi	207	Sağlık İnanç Modeli’ne dayalı emzirme eğitimi verilmesi annelerde emzirme öz yeterlilik ve emzirme başarısını arttırmaktadır.
Doktora/2021/ Sevda Korkut Öksüz	Annelere WhatsApp Mesajlaşma Uygulaması Aracılığıyla Sağlanan Sürekli Emzirme Desteğinin Emzirmeye Etkisini belirlemek	Deney grubu Kontrol grubu	65 64	Bebeklerin sadece anne sütü alma oranları ve sürelerini artırmış, emzik ve biberon kullanımlarını azaltmış, annelerin daha az emzirme sorunu yaşamalarına katkı sağlamış, emzirme tutumlarını ve motivasyonlarını olumlu etkilemiştir
Yüksek lisans / 2021/ Eda Özkan	Babalara verilen emzirme eğitiminin, babaların bilgi düzeyine, annelerin emzirme özyeterliliğine ve emzirme tutumuna etkisini değerlendirmektir	Deney grubu Kontrol grubu	80 80	Deney grubundaki babaların Babaların Emzirmeye Etkisi Ölçeği Alt Boyutunun Son Test Puanları, kontrol grubundaki babaların puanlarından istatistiksel olarak daha yüksek bulunmuştur.